

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

Ціна примірника

10 сот.

На провінції

12 сот.

В зайнятих територіях 4 коп.

Виходить щодня раніше
крім понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	24— К.
„ півроку	12— „
„ чвертьроку	6— „
„ місяць	2-40 „

В краю і державі:

На рік	32— К.
„ півроку	16— „
„ чвертьроку	8— „
„ місяць	2-70 „

За границю:

В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В інших державах	54 фр.

Відповідь Швеції Вільзоні.

СТОКГОЛЬМ. Svenska Telegram Byron доносить: Шведський міністер закордонних справ вручив послови Зєдінених Держав відповідь Швеції на пропозицію президента Вільсона. В цій відповіді Швеція вказує, що від початку держала ся строго безсторонній неутральності. Шведське правительство робило все, що було в його силах, щоби полишитись вірним всім зобов'язанням, які накладала на нього та політика. Щоби досягнути практичний вислід і удержати в силі засади міжнародного права, шведське правительство кілька разів звернуло ся до неутральних держав, щоби спричинити спільну працю в тім напрямі, а передовсім не занедало пропозиції пропозиції в тім напрямі правительству Зєдінених Держав. З жалем стверджує Швеція, що інтереси Зєдінених Держав не дозволили їм прилучити ся до того пропозиції шведського правительства. Ті пропозиції довели до системи спільних заряджень Шведії, Данії і Норвегії супроти обох воюючих сторін. З огляду на територію, які годі описати, а які з кожним днем дужше пригнітають населення, правительством шведського короля готове змилосердити ся до кожного нагоди, щоби причинити ся до скорого закінчення тривалого мира. Для того то правительством поспішило прилучити ся до благородного почину уможливлення мирових переговорів між воюючими. Те пропозиція в також предметом теперішньої виміни письм, котрі цілком має бути вкорочене нещастя війни, але правительством Зєдінених Держав вибрано тепер як середник до досягнення тої цілі поступована, що противить ся на скрізь засадам, котрими руководила ся до тої хвилі політика правительства шведського короля. Шведське правительство оперуючи ся на опінії народу, заявленої в однодушних резолюціях представителів народу, бажає на будуче, як се досі робило, їти дорогою безсторонності і неутральності в відношенню до

обох воюючих сторін і тільки тоді буде готове зійти з тої дороги, коли до зміни дотеперішньої політики привезуть його згляд на життєвні інтереси краю і достоїнство народу.

БЕРЛІН. Дзєвники, обговорюючи відповідь Швеції на ноту Вільсона, стверджують, що се є більше, як відкинене пропозиція, бо між стрічками зроблено Вільзоні закид, що від довшого часу утримує односторонню політику в дусі почвирного порозуміння.

Російські Українці в справі мирових планів Вільсона.

Совєз визволення України вислав до амбасадора північно-американських послучених держав у Відні письмо такого змісту:

„Ваша Ексцелєнціє! У відручнім письмі Президента Північно-американських послучених держав до Сенату з дня 22. січня 6. р. піднесено великі слова про волю всіх народів і право кожного народу до самостійного державного життя.

В зв'язку з цим проголошенням цих великих слів дозволяємо собі звернути увагу п. Президента, що під російським панованєм стоїть в неволі великий 35-мільоновий український нарід, позбавлений елементарних національних прав, навіть права уживання своєї мови в письмі і слові; що Росія вирухивши війну на визволення австрійських Славян, та зайнявши Буковину й часті Галичини, заселені Українцями, що користають під австрійським панованєм зі свободи національного розвитку, знищила тут всі придбання української національної культури, аж до заборони українського слова.

Український нарід в Росії все змагає імагає до самостійного державного життя, ігадає письмо п. Президента утримує нас до надії, що ті змагання знайдуть поперте у п. Президен-

та, згідно з проголошеною ним засадою свободи і рівності народів.

Просимо передати се наше письмо Вашому Правительству“.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Національні області.

Ціла область Австрії складаєть ся не тільки з природних частин ріжних під зглядом я-зиковим, бо кожда з них є заселена людьми, що говорять иншою мовою. Є ще одна природна ріжниця між поодинокими частинами австрійської території, втворена ріжницею натури заселяючих Австрію людей. Ся друга ріжниця людської натури і обиятих людьми областей вже не входить в область лінгвістики, лише в область соціології. В Австрії є поодинокі області позаселювані людьми, у котрих почуте спільности є сильніше, ніж почуте спільности з населенєм сумежних територій, що знов мають окреме своє власне почуте спільности. Населене одної такої часті уважає ся за так індивідуальну спілку, за такий одинічний організм родинний, що мешканців території сусідньої спільности уважає за цілком окрему і цілком чужу індивідуальність суспільну.

Почуте тісної спільности у населення якоїсь одної частини австрійської території і почуте окремішности супроти населення сусідніх областей має своє жерело і своє уґрунтованє в ріжних причинах. Се почуте спільности втворює, між иншим, спільність крові у людий заселяючих якусь територію.

Ся кровна зв'язь була колись в часах родової організації суспільностей дійсною. І нині вона є тут і там у переважачої часті населення даної території дійсною. Там, де є великий

М. СОДОМОРА.

Зі скорбних споминів.

Осінь мрячна ніч... На дворі тихо, лиш з недалекої мійської електрики чути монотонний гук та шепіт моторів, а дальше із залізничної стапичі чути часом гуркіт та свист приїжджаючих та відїжджаючих поїздів.

На вежі мійського костела, перед хвилею відзвонила 12 година.

Вулицею в напрямі касарні йшли два жовняри. Перший з них, се „авффер“, що запровадив до магазину на пошті поста М 1. Другий, се облюзований пост М 3.

На постю лишив ся тепер 40-літний „рекрут“, Стрипний. Вийшовши з „вахцери“, де пролежав пару годин на твердій праці коло малої залізничної печі, в котрій раз-у-раз блимав жарючий вугіль. Стрипний спинивши ся коло магазину, почав відчувати дїмаючий холод. Цілим його тілом трясла дрож мов у лихорадці, що зуб на зуб насакував. Щоби раз рухатись, почав він ходити скорою ходою по призначенім місці коло магазину. Голову втягнув у відкочений ковчир плаща, а руки в рукави, придержуючи правим диктем завішену на рамени „русскую винтовку“ найжову „штвиком“. В голові у нього роїла ся скорбні думки про своє теперішнє житє-бутє, то знов мотали ся питання, чи, як і де пр живає його безталанна рідва?...
Вже пятий місць, від часу, коли розійшов ся з родиною, ні в день ні в вечі, сі пи-

таня не дають йому спокою, та прямо висушують мозок в голові. Ся жура та невимовна туга за тими, котрих він так любив, для котрих трудив ся і жив, нищила його — немов ржа зелізо. Він хоч і почував себе здоровим, чув, що не є він тим чим бував не то в дома, але навіть іще в чужій хаті, евакуований збігнєць.

В його уяві, немов в кіноматоґрафі пересували ся образи-спомини пережитих злиднів, а особливо тих найновіших, з послїдних часів.

Найболючіша його історія, починаєть ся від 8. вересня 1915 р. Того дня мешканці Б... дістали приказ покинути село і мов сполошені перепеліці розбрили ся по всіх усядах...

Жаль роздирав серце, на вид тих нещасних людей, котрі забравши деяку мізерію в клунки на плечі, в слотливий день, ховзкою болютистою дорогою дїбали „куди очі несуть...“

Фірю ніхто не їхав; ніхто не мав ні конний ні воза, бо „коскалі забрали“ ще весною всі коні і вози з села.

Старі дїбали підпираючись костурами тай вели за рученята малих дітїй, таких, що могли вже воліти ноги за собою. Молодші, несли на плечах немовлят, або дещо цїннійшого здобутку, а найпаче готовий хліб хто який мав.

В дорозі за сусіднім селом стрінули ся з післанцем, котрий ніс вістку, що всі мушники у віці 18—50 літ, мають другого дня ставати до асентерунку в Г... Туди і подав ся сейчас Стрипний, полишаючи рідню з хорою піврічною дітиною у своїх, в недалекім селі. По тижневи вернув з Г... увільнений від війська, та застав родину у своїх вже без маленької Одар-

ці, котра третого дня по переселеню з дому і померла.

По пару місяцях, уряд порозсилав людей по бараках. Деякі, котрі бояли ся тягнути ся в далеку невідому чужину, порішили самі давати собі раду, між добрими людьми в недалекій околиці.

До тих належали і Стрипні. Вони поселили ся в Р... в домі давних добрих знайомих. Товариш Стрипного був тепер на війні. Тут проживали вони, почувачи себе мимом всім невинними, — щасливими. Запопадлива жінка товариша була вельми вдоволенна, що дістала господаря на газдівство, з жінкою Стрипного в скорі освоїлась і серед широкїї приятелі зажила з нею як з рідною сестрою.

Ще з зимі довідали ся Стрипні від жовнярів, котрі їздили з тренами в їх околиці, що їх село цілком зруйноване. Та мимом того обоє дуже багнули дістати ся ще знайти дещо з річїй позаконуваних в землю... І дїждались такого дня... В маю, удалось їм виклопотати в стаційній команді жандарма, котрий перепровадив їх на руїни рідного села. Та тут годі було навіть трафити на власне обїїсте. Ціле село було зрівняне із землею, скрізь було повно стрілецьких ровів. З будинок не осталося ані патишка. В землі не знайшли нічого... Вся деревина в селі, котра тільки здала ся на палі до кільчатого дроту, була вирубана. З цілого села, лишив ся з одної хати один мурований комин і на йому бузько поклав собі гніздо... Повернули до дітїй, оповїдаючи їм як виглядає „наше село...“

(Кінець буде.)

процент домішки чужого елемента, ся спільність крові є тільки в уяві людей, як продукт традиції з часів дійсної спільності, або вона є сфінтована довгою пропагандою.

В кожному случаю населене даної території вірить в сю кровну спільність і в наслідок того воно почуває ся між собою більше споріднене ніж з населенням сусідніх областей.

Майже рішаче для почуття родинної спільності є обставина, що ті, котрі уважають себе за звязаних кровю, говорять також одною, окремою від сусідів мовою, що є також окремою я-зиковою спільністю.

В часах, в котрих приватне і публичне просвічуване грає важку роль так в життю людських спільностей як і в життю кожної одиниці, мусить бути якась спеціальна мова, ся основа приватної і публичної науки, ся основа і мотор духової культури, се орудія зв'язи між людьми сей ланцюх, що вяже людей і гуртує в спільності, витворює у людей, що живучи на одній території говорять одною мовою, дуже інтензивне почуття спільності. З тих самих причин спільна мова мусить у говорючого нем населена видивагати до як найсильнішої інтензивності почуття окремішності супроти населення сусідніх територій, що говорять иншими мовами.

До психопринципів середників, гуртуючих людей в суспільні організми, належить також релігія. Віроісповідники одної релігії чують ся супроти віроісповідників иншої релігії спільнішою спільністю, окремою родиною. Як люди якоїсь території не лиш переконані о своїй кровній звязі, як вони не лиш говорять одною мовою, иншою ніж мова людей сусідніх територій, але в додатку ісповідають одну, иншу ніж сусідська, віру, то почуття спільності між собою і почуття окремішності супроти сусідів є о много інтензивніші, ніж у язиковій спільності з ріжними віроісповідаваннями. У людських спільностей одного, хоч би лише виімагенованого походження, одної мови і одної віри є почуття, що „ми“ одна родина і цілком хто инший ніж инакше говорять і инакше вірують сумішників, о много сильніше.

Є ще один рід людських спільностей (Gemeinschaften), у котрих почуття спільності доходить до найвищої степені розвою. Почуття спільності у цих людських гуртів є сильніше, ніж почуття спільності крові, ніж почуття спільності витворене спільністю мови, чи спільністю віри, ніж навіть почуття спільності витворене всіма доси наведеними спільностями разом. Людські гурти з найиншійшим почуттям спільності витворює традиція довгої, зразу накиненої, відтак добровільної державної спільності, а по евантуальній утраті власної державності традиція заходів і борби о реституцію сей державної спільності.

Комплекси ріжних історичних причин, які сотворили даву державу і котрі мешканців сей держави спонукали пр-цувати добровільно над дальшим удержавем держави, зглядно працювати над її відбудовою, як також ігравитувати до осередків витворених тими самими комплексами причин, — ці комплекси історичних причин витворили найсильніші духові спільності людські з інтензивним і нерозривним масовим почуттям спільності, і по евантуальній розбиттю держави з населенням о такім історично політичним почуттям спільності традиція колишньої державної спільності є в народній масі так сильна, що вона уважає себе за одну родину, що населене сусідніх територій уважає за чужинців і стремить до як найдальшої практично можливої реституції державної єдності і самостійності. Традиція політичної спільності є найсильнішим цементам людських спільностей.

Людий дотичної, існуючої або бувшої об-ласті державної лучить тісніше і сильніше вірвання та відлучає від спільностей з иншими традиціями історичними ніж лучить, зглядно відлучає кров, віра або мова.

Традиції державної спільності витворюють людські спільності, які називаємо націями. Кожна з численних спільностей людських гуртів скріплює другу евантуально присутну спільність.

Почуття спільності є тим сильніше, чим більше спільностей має населене замешкує даву територію, бо сума кількох спільностей є більшою силою ніж почуття одного рода спільності. Крім до почуття спільності витвореного традицією спільної державності, чи традицією спільної борби о спільну державність прилучає ся ще почуття спільної крові, спільності релігійної і спільності язикової, то сума свідомостей цих спільностей витворює націю, яка себе почуває тісною родиною, соціально індивідуальною, відтак до якої поодиноку від людських спільностей, що мають инші традиції історичні, говорять иншою мовою і т. д.

До прикмет, що ще більше поширяють прогалину між національними організаціями суспільними, а тим самим побиляють число „прикмет національних“, можуть прилучитись також ріжні степені культурного розвою, ріжний характер культури, ріжні інтереси економічні і т. и.

Ціла область Австрії є конгломератом частин, з котрих кожда має населене з окремим почуттям національної спільності, на яке складають ся: традиція власної державності, власна мова, власна віра і спільна (правдива чи виімагенована) кров.

Виятком є нації сербська і хорватська, котрі між собою не мають окремої мови, лише говорять мовою одною, сербо-хорватською, чи хорвато-сербською.

Супроти того, що в Австрії межі язикових областей покривають ся з межами областей національних організацій (при чім лише язикова сербо-хорватська область розпадає ся на дві національні), можемо сказати, що природними частями австрійської території, з котрих повинні бути потворені адміністративні підорганізми державні, є території національні. Оскільки Франція, ділячи себе на провінції, глядала за географічними чи геологічними границями природними частин своєї території то в Австрії тими природними границями були і є межі між поодинокими націями. Не лиш в інтересі цілості держави як політичного твору, але і в інтересі населення держави повинні були бути потворені адміністративні області — кожда в своїм нутрі — під язиковим і національним зглядом єдиною.

Кожда область одної нації повинна була дати область під один край. Дотерва, коли б було показало ся, що якась область національна є завелика на один край, або що вона під яким иншим, прим. під географічним зглядом є за мало єдиною і технічно утрудняє утворення з неї одного краю, мож було подумати, чи утворити би з одної національної території більше країв. Як примір може послужити одна область національна: Д. Австрія Г. Австрія-Зальцбург Форальберг, з котрої утворено чотири краї. Ніколи не повинні були бути стягнені в одну область адміністративну дві чи три області національні.

Супроти того, що був вплив населенню кожної провінції австрійської дати в певних справах законодавчу автономію реформатори Австрії тим більше повинні були пильнувати, щоби се право радити собою дістали живі організми суспільні, щоби се право дістали нації. Се могло стати ся лише через утворення національних провінцій.

Світова війна.

Нота Швайцарії.

БЕРНО. Союзна Рада вже минушого понеділка дала тимчасову відповідь на ноту президента Вільсона. Нині ухвалено остаточний зміст ноти, котра вложить причини, що зобов'язують Швайцарії прислухатись до кроку Вільсона і покинути нейтральність. Союзна Рада усталила текст ноти до Німеччини, що означає становиско Швайцарії супроти заостреної війни підводними лодками. Нота будуть вручені завтра в Берліні і Вашингтоні.

Не буде війни з Америкою.

АМСТЕРДАМ. „Algemeen Handelsblad“ довідує ся з Лондону, що після телеграми з Нового Йорку в Зєдинених Державах почата ся велика пропаганда проти війни. Підносять великі користи, які виходять для Держав з удержання мара. Поручено всякі пружини, щоби визискати слова Вільсона, що він сподіє ся ще відвернути небезпеку розпочати ворожі кроки.

ЛОНДОН. До „Times“ доносять з Нового Йорку: Тепер розуміють в Америці, що візване президента до нейтральних держав не буде мати великого поворження. Також обурене латинських народів Америки політикою головно академічним. Знають ся отже, що намір президента доведена Німеччиною дорогою морального натиску до того, щоби зрозуміла, що не має рації, не повів ся.

Протест Еспанії і Аргентини.

БЕРЛІН. „Vossische Ztg.“ довідує ся: Нота еспанського правительства з протестом надійшла вчора до уряду заграничних справ. В ноті є тільки перекручення, що він не зрозумілий і кінчає повною порозумінням.

АМСТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить з

Буенос Айрес: Аргентинська республіка вручила німецькому послові відповідь на повідомлене Німеччини в справі підводних лодок. Правительство висказує в ній жаль, що уважає за konieczні так екстремні заарядження і заявляє, що як завжди, так і тепер своє поступоване примінить до підставових устав і засад міжнародного права.

МАДРИТ. „Diavio Universal“ пише: Колиби ми передше були пішли за Сполученими Державами може би тепер мусили прилучити ся до них. Але що правительство зберігло нас перед тою небезпекою, можемо і дальше удержати нейтральність.

Зєдинені Держави не будуть конфіскувати німецьких кораблів.

НОВИЙ ЙОРК. З огляду на пересаді і ошибочні відомости про найпростіші адміністративні заарядження пороблені від часу з'єзання зєзиса з Німеччиною, вашингтонські депеші уважають за знаменну річ, що вперто повторювані донесення про близьку конфіскацію кораблів, задержаних через війну в американських пристанях, викликали авторизовану заяву, що правительство над таким кроком навіть не застановляло ся.

Депеша Агенції „Associated Press“ з Вашингтону доносить, що Вільсон поробив кроки, щоби поставити правительство в часі цілої доби вижидання полишила ся поставою спокійної розваги і вишного понад всяку критику.

Урядово повідомляють, що американське правительство дуже буде старати ся о те, щоби Німеччина і всі инші мужи краї, не мали оправданної причини до зажалень. Урядникам правительства у всіх частях краю дано загальні вказівки, що до омиває всяких передважних дій і занежання всього, що не є цілковитого легальне і входить в область правительства.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Після наспілої тут безпосередно відомости, опертої на донесення „New York Times“а, ані військові американські влади, ані американські влади маринарки не заарядили увязнення німецьких моряків. Німецькі моряки, що хотіли удаги ся на сушу, одержали вказівку, що мають се зробити через імміграційну стацію. Вони удали ся на сушу звичайною в таким разі дорогою. Корабель „Kronprinzessin Cecilie“ обложено в Бостоні секвестром в наслідок цивільного процесу, що ведеть ся від давна. Се зааряджене видано тільки в цілі ухоронення корабля перед зменшенням вартости через ушкодження. Щодо инших німецьких кораблів, заявлено офіційно, що їх не конфіскують ся, а Німеччина може распорядити ними, як хоче. Вояків з інтергованих німецьких кружляків усунено з них з огляду на безпеку. Їх уміщене добре.

На морі.

ЛОНДОН. Бюро Райтера. Дня 6 і 7 лютого затоплено 27 кораблів загальної повмности 60.000 тон. Одного американського подорожного, що їхав кораблем „Каліфорнія“, вратовано.

ЛОНДОН. „Ллойд“ доносить про затоплене двох англійських парокотів і одного шведського.

ЛОНДОН. Німецька підводна лодка затопила англійський особовий парохід „Каліфорнія“. Залога і подорожні числила разом 205 осіб. 28 осіб з залогі і з подорожних затонуло. Чотири особи зганули в наслідок експлозії. Розбитки кажуть, що не було перестороги.

ЛОНДОН. Затоплено англійські кораблі „Torino“, „Hollinside“, „Dauntless“ і „Corstean Prince“. Вони мали разом 10.000 тон повмности.

МАДРИТ. Союз властителей корабельних підприємств, що удержують рух на Середземнім морі, повідомляє еспанські кораблі, які знаходять ся в французьких і італійських пристанях, щоби сейчас повернули до еспанських пристаней. Союз корабельних капітанів і офіцерів в Барселоні рішив серед телеграфічних відносин не вижидати на море. Більша кількість корабельних товариств візвала свої флоты до повороту до родинних пристаней. В Валенції устав торговий рух цілковитого. В Фроль залоза грецького корабля відмовила візванню, щоби всісти на корабель. В Валенції прийшло в часі демонстрації до біжк з сторонниками коаліції.

БЕРЛІН. Підводна лодка, що вернула, затопила на Англійським океані 10 кораблів загальної повмности 19.000 тон. Крім того затоплено на Піанічнім морі незнаній англійський парохід около 3000 тон повмности, два англійські рибальські пароходи і по одному рибальському вігральникови англійському і французькому.

КОПЕНГАГА. Агенція Ллойда подіє: Відомости про затоплене через підводну лодку данського парохода „Lars Cruise“ валилася тут

велику сензацію, бо той корабель знаходився в службі ратункового американського комітету для терплячого недостатку населення Бельгії і віз ладують збіжжя для Бельгії з Буенос Айрес до Роттердаму.

„National Tideude“ доносить, що корабель затоплено ймовірно дня 14. лютого, а після урядової німецької заяви неутраляні кораблі мали бути до дня 5. лютого ошаджені. Затоплене противило би ся отже німецько-американській умові і урядовим німецьким заявам.

Увага Бюра Болфа: Тому що донесене Льюїду нічого не згадує про залогу, треба прийняти, що її вратовано. Коли парохід їзав з приписаними знаками ратункового комітету, тоді виключено, щоби його затопила німецька підводна лодка. Щось конкретного можна буде сказати деперва по повероті наших підводних лодок.

Нинішня Німеччина і її по- встане.

(Дальше).

Н. Брандербурґія-Пруси.

В останніх роках 30-літньої війни (1640) прийшов до володіння в Бранденбургії „великий електор Фридрих Вільгельм і аж з ним починає ся характеристичний розвиток держави, котра дотепер не різнилась дуже від прочих електоратів. Передусім до пізнього розвитку сили було вперте пруської лінії (1618), котрої область припала до Бранденбургії. Та використати добрі відносини, зрозумів аж великий князь. Він надав державі той характер військового і урядничого правління, яке забезпичило йому таку надзвичайну спосібність до великих діл. Варшава і Фербелін в перші дні слави його армії. Його син, прихильник Французів здобув потім королівську корону (1705) і заснував в Берліні Академію наук. Його наслідник Фридрих Вільгельм, був першим властивим жовнярським королем Прусів. Він ходив все в уніформі і завіс сю в противности до передних звичаїв також на дворі. Правда, він як особа був незносний, навіть суворий, однак його край розвивав ся гарно, він зробив багато для своїх селян; він був самовладцем. Фридрих Великий підніс Пруси до степеня великої держави, однак міг осягнути і держати се становище тільки безупинним і величезним напруженням всіх сил держави. Може бути, що се напруження було за велике, і по його смерті наступив застій, який довів зкінця до поразки під Бау і Аверштедтом (1806/7). В глибокій понижень, яке слідувало по сій, виступили на верх духові сили, які втворювали ся в тім часі в Німеччині. Та держава Фридриха була збудована дуже сильно механічно. Горожани мали жити тільки для заробку. Армія спочивала в офіцерським корпусі виключно на шляхті, в стані мужи на селянські; однак щоб шазувати власний народ, були заведені вербування і по чужих краях; отже армія складала ся з різних елементів, котрі можна було удержати в порядку тільки строгою карністю і вона не представляла виразу народности. Тепер змінило ся се.*) Мужі, як Шгайн, Гарденберг, Шарнгорст і Грайзенав упорядкували внутрішні відносини пруської держави. Вони походили з інших країв, були тільки „вибраними Прусами“, однак пізнали в сій сильній вітці вмираючої держави (котру р'язав цїсар Франц в році 1806), внутрішні сили, котрі треба було тільки збудити, щоби зробили чуда. Ледво чи знайдуть ся гарніші слова признання до ідеалізму як ті, котрі висказав Грайзенав в пропам'ятнім письмі до свого надто прозаїчного короля.***) Однак цілий світ ідей сих мужів — і се в якраз добрим доказом на те, як впливають на себе взаємно загально культурні появи і політика — зрозумілий тільки тоді, коли зважимо, що аж в попередніх десятиях років довершив ся той душевний підйом німецького народу, який зачав ся з Ляйбніцем (около 1700), став виразний в році 1750 і найшов свій світятий вираз около року

1800 в Шлері і Гетім. Сі найбільші генії не мали великого політичного значіння, однак їх душевна праця вийшла все таки на добро-власного народу. До того прийшла наука в об'язку Канта, національне одушевлення романтиків, далі Аридта і Жана, і ціла література вільних воєн, найбільш уособлена в молодім Кернері. Аж тут перевела ся злука старо-прусського військового систему з найвищими ідеалами образования німецького, з особна північно-німецького духа. Вислід воєнних років 1813/15 був для Прусів сильним розширенням їх сили в північній Німеччині з особна в надренській околиці, що дало державі нові елементи (католицькі, демократичні), потім слідує час політичного застою, в котрім тільки заснування митового товариства представляло поступ в пруським зміслі, революція року 1848 і виступлене Бісмарка (1862), аж рік 1866 розправа з Австрією, придучене Шлезвїк Гольштайну, Ганноверу, Кессен-Кассель, приїс північній Німеччині повне пановане. Однак аж рік 1870/71 довів до злуки з південною Німеччиною, до заснування нової Німеччини. Ся держава збудована на чисто національній основі і не має нічого спільного з старим римсько-німецькою державою, яка була міжнародно-козмополітична. Свій характер дістала вона від першого пановання північно-німецького, з особна пруського елементу з його організаційною силою і своїми державними замірами стояла в повній противности до старої держави. В сім новім утворі як і в майже рівночаснім повстанні королівства Італії мав рух 19. століття свій вершок. Може бути, що з тим переступив він свою найвищу точку. Деякі сподівали ся вже бачити на політичнім оводі лінії нових міжнародних утворів, яких перший примір представляє якраз наша монархія.

(Далі буде).

Жадайте всюди „Українського Слова“!

НОВИНКИ.

— Вісти від Митрополита. О. Володимир Лиско, завідагель парохії Городок яг. отримав від Екс. Митрополита картку з Суздаля датовану 27. Х. с. р. такого змісту:

„Суздаль, дня 27. Х. Дорогий о. Володимире! Картку з 25. VII. дістаю і з серця дякую за пам'ять і відомости. Тішу ся дуже, що не але вам поводити ся в тих тяжких страшних часах. Бог не опускає і не опустить. Я з Київ від о. декана (звачить о. Цегельського) мав часто відомости. Добре держали ся та інших ще піддержували, тут ще немав. Я здоров, всія вас сердечно здоровлю. Серцем, молитвою, гадкою я часто з вами. Най Бог всіх благословить. † Андрей“.

— Кружок земляків у Відні. Найближші товариські сходини получені з відчитом Вп. о. дра Посифа Застирія „Про облогу Перемишля 1099 р. і кн. Бориса Кольоманович“ відбудуть ся в локалі ресторану Tischler i Schaufelrig 6 дня 17. II. 1917 р. о годині 8. вечером.

Дальші товариські сходини відбувати муть ся в тім самім локалі і о тій самій порі в суботу по першій і по п'ятнадцятій кожного місяця.

„Ilustrowany Kuryer codzien-ny“ в ч. 39 з дня 9. лютого с. р. подав таку невинну нотатку під заголовком „Архикнязь Вільгельм в Україні“ (Rusini): Пишуть нам з Відня під датою з 6. с. м.: Вістник визволення України в ч. 136 з 4. с. м. привносить дуже сердечну статтю про архикнязя Вільгельма, сина архикнязя Карла Стефана. Архикнязь Вільгельм, який служить поручником при 13. полку уланів має відносити ся прихильно до Українців, вчать ся їх мови, старає ся задоволюти духові потреби українського жовніра, интересуєт ся їх піснями, ношею і т. д. Жовняри зложили своєму улюбленому командантові в дарунку гарно вишивану сорочку і мали приємність не раз оглядати архикнязя у тій сорочці“.

— „Український епархіяльний комітет опіки над воєнними сиротами“ у Львові пригадує отсим, що нарада в справі зорганізованя краєвої опіки над дітьми відбуде ся ві второк 13. с. м. о год. 5. по пол. в комнатах Україн-

ської Бесіди“. Просимо дуже о ласкаву участь всіх тих наших громадян, що розуміють і узнають потребу плянної опіки над занедбаню дитвором і мають добру волю причинитись чимнебудь до здійснення згаданої ідеї. — Президія.

— Виступлене з гр.-кат. обряду зголо-сили в році 1916 у Львові ще слідуєчі особи: Кароль Северин (дв. ім.) Чайковський ц. к. професор гімназіяльний уроджений в Перемишлі 23. X. 1873 р. замішкалий ул. По-гоцького ч. 20.

Марія Курач кухарка ур. у Львові 30. серпня 1890 р. зам. ул. Ленартовича ч. 15.

Марія Яцкович учениця ур. 13. VIII. у Львові зам. ул. Хшановської ч. 8.

Францішка Іванишин вдова по Василю зам. ул. Мулярська ч. 7, в імені сина малолітнього Михайла урод еного 4. XI. 1910 р. у Львові.

Марія Лікун ур. 26. XII. 1873 р. у Львові кравчиня ул. Богуславського ч. 6.

— Відновлене „Світу“. Від 15. с. м. під-не III. рік свого істнованя ілюстрований дво-тижневник для українських родин „Світ“ під редакцією дра Дениса Лукіяновича, при спів-участі замігнійших письменників і артистів.

— Найновіше чиело (10) часописі „Ostgal. Feldzeitung“ приносить між иньшим пре-красну ілюстрацію „Українська церков в снігу“. Крім того в там повна одушевлення поезія п. з. „Україна“ та гарна настроєва картина прозою „На Україні“.

— Німецька часопись в Нішу. „Pester Lloyd“ з дня 7. II. 1917 р. ч. 38 доносить, що військова група Вельова видає в Нішу німецьку воєнну часопись, в якій у відділі „Sprachliche“ подає науку болгарської мови і азбуки кирилиці. При сій нагоді заохочує німецька часопись своїх жовнярів, щоби сеї мови і азбуки учили ся. „Pester Lloyd“ замічає при сій нагоді, що німецьке військо може се робити, бо Болгари є союзниками. Улиці Нішу, що на-ходять ся в болгарській окупації, мають тепер вписи болгарські і німецькі. Одна з улиць Нішу носить назву Ветмана Гольвега.

ОПОВІСТКИ.

Неділя дня 11. лютого 1917.

Нині: 11. лютого. гр.-кат. Ігнатія, ремо-кат. Луціяна.

Завтра: 12. лютого гр.-кат. Трех Святих, римс.-кат. Булялі.

○ Український Народний театр „Бесіди“. Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 11. лютого 1917 „Нещасне кохане“ народна драма зі співами в 5 діях М. Манька.

В понеділок, дня 12. лютого прем'єра „Лю-бов бідного Маркіза“ штука на 5 дій, 6 від-слон О. Фіета в перекладі Ст. Сілецького.

Початок о год. 7 вечером.

Білеті можна скорше набути в „Народній Торговлі“, а в день представлення при касі те-атру в год. 5 по пол.

○ Самоучки укладу п. О. Сатиса до набути в Книгарні Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

†

В дев'яту річницю смерті бл. п. Анатолія Вахнянина відбуде ся заупо-кійна тиха служба Божа у вторник дня 13. лютого в (волоскій) успенській церкві о год. 9 рано, на яку запрошує Родина.

ЖЕРТВИ

на приватну українську гімназію в Долині від 1. січня 1917.

Ученик Зобнів Святислав зібрав в Якубо-ві 40/35, на що зложили: Надпор. Шварцер 6 к, Н. Н. 1 к, Парло Зобнів 2 к, Никола Зобнів 2 к, Василь Родий 70 с, Михайло Пенягрин 90 с, Никола Шибівський 2 к, Суляман Йонос 2 к, Михайло Григорський 60 с, Бята Мільберг 1 к, Отець завідагель Солукова 4 к, З коляди 18/15.

Ученик Мухайр Василь зібрав в Болехові і Заваді 50 к — на що зложили: Василь Со-пель 2 к, Бабій Михайло 80 с, Шевчук Анка 1/20, Шевчук Данило 1 к, Яцків Антія 2 к, Шовранський Федько 2 к, Шовранський Іван 1 к, Когут Михайло 2 к, Когут Юліяна 60 с, Лу-гова Настя 2 к, Луців Маруна 1, Яковів Никола 60 с, Пристайко Аяна 50 с, Білан Михайло 40с, Лизинь Євдоха 1 к, Перейма Зофія 1 к, Перей-ма Настя 1 к, Перейма Маруна 10 с, Перейма

*) Що се не є ніяке але австрійське по-няте держави Фридриха — особистої величини короля не тикає ся притім — показує м. п. одно місце в статі Фр. Майнека (Internationale Monatshefte, Jahrgang 10, Heft 8/9, Seite 906), в котрій признаєт ся „соціально притуплене і певну душеваву вузкість і сушу“ того часу. Ся стаття дуже поучаюча.

**) У Перця, Das Leben des Feldmarschalls Grafen R. v. Gneisenau II, 188 ff. Тодер також в популярнім творі Капеля (Deutsche Charakter-körfe, VIII), Teubner 1916.

(Дальше буде).

Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.